

**Afgørelse om at naturgenopretning ved Rappekær ikke er omfattet af Landskab og Skov
krav om miljøvurdering.**

J.nr. 2020 - 70692

Ref. JOFAH

Miljøstyrelsen har den 16. december 2020 modtaget jeres ansøgning via BornholmDen 25-06-2021
Kommune om projektet Semiaquatic LIFE. Projektets formål er at genskabe og
forbedre bevaringsstatus for krybdyr, padder og vandinsekter i Natura-2000-
områder i det sydlige Sverige, Danmark og Slesvig-Holsten. Målet er at sikre
livskraftige metapopulationer af arter optaget på bilag II og IV under EU's
Habitatdirektiv. De relevante målarter i Almindingen er:

- Bred vandkalv
- Lys skivevandkalv
- Stor kærguldsmed
- Grøn mosaikguldsmed

Afgørelse

Miljøstyrelsen har på baggrund af en screening vurderet, at projektet ikke vil kunne
påvirke miljøet væsentligt og derfor ikke er omfattet af krav om miljøvurdering.
Afgørelsen er truffet efter § 21 i miljøvurderingsloven¹.

Afgørelsen er ikke en tilladelse, men alene en afgørelse om, at projektet ikke skal
gennemgå en miljøvurderingsproces. Bygherre har ansvar for at indhente eventuelle
nødvendige tilladelser og dispensationer for at realisere projektet.

Screeningen er gennemført med udgangspunkt i det projekt, som er beskrevet i
ansøgningen og på baggrund af de miljømæssige forudsætninger, som er gældende
på screeningstidspunktet.

Hvis projektet ændres, er bygherre forpligtet til at ansøge igen med henblik på at få
afgjort om ændringen er omfattet af krav om miljøvurdering.

Afgørelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt
eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år, jf. miljøvurderingslovens
§ 39.

Sagens oplysninger

Ansøgningen er indgivet i henhold til § 18 i miljøvurderingsloven. Ansøgningen er
fremsendt til Miljøstyrelsen, som varetager kommunalbestyrelsens opgaver og
beføjelser for anlægget, jf. §3, stk. 1, nr. 1 i miljøvurderingsbekendtgørelsen², da
staten er bygherre. Bygherres ansøgning er vedlagt.

Projektet er omfattet af bilag 2, 10f i miljøvurderingsloven: Anlæg af vandveje, som
ikke er omfattet af bilag 1, kanalbygning og regulering af vandløb.

Projektbeskrivelse

¹ LBK nr. 973 af 25/06/2020 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete
projekter (VVM).

² BEK nr. 244 af 22/02/2021 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete
projekter (VVM).

Søen indgår i Projektet Semiaquatic LIFE. Målet er at sikre livskraftige metapopulationer af arter optaget på bilag II og IV under EU's Habitatdirektiv.

Søen er levested for bred vandkalv (2017), men yngleområdet i søen er truet af tilgroning med bredbladet dunhammer og pilebuske. Dette skyldes bl.a. at vandstanden er sænket ved grøften i den sydlige ende. Tilgroningen med bredbladet dunhammer og mindre pilebuske bliver ryddet manuelt ved optrækning. Grøften fyldes på den sydligste del fyldes med sten, således at en mere naturligt fluktuerende vandstand opnås, dog uden at den omkringliggende granskov påvirkes. Vandstandssvingninger vil virke hæmmende på fremtidig tilgroning.

Området omkring søen er registreret som §3 beskyttet mose og den sydvestlige del som habitatnaturtypen tidvis våd eng (6410). Hævning af vandstand sammen med rydning af tilgroning med pil og dunhammer vurderes at ville gavne udvikling af naturtypen. Området mellem søen og grusvejen er kortlagt som §25 skov. Den ændrede afvanding vurderes ikke at påvirke §25 skoven negativt, da den er skovfyr domineret (type 11a) og derfor tåler såvel tør som våd bund.

I søens sydlige ende er der et ca. 50 meter langt afløb, der tættest på søen er ca. 35cm bredt og 50 cm dybt, dette stiger til ca. 90cm bredt og 65 cm dybt tættere på underløbet ved nærliggende vej. Projektet har til formål at hæve afløbet ca. 20 cm på over en 50m strækning, hvormed vandstanden i søen vil blive højere. I de tørreste perioder ses der for nuværende tilstand en meget lav vandstand i afløbet (1-2 cm), hvorfor det vurderes, at der om sommeren ikke vil være stor forskel på den vandmængde der føres nedstrøms før og efter projektets gennemførelse. Der vil stadig være tilløb og afløb gennem søen og det vurderes at afløbet stadig fødes med vand i de vådeste perioder, hvor der er mest nedbør, og systemerne nedstrøms vil således modtage vand i den vådeste del af året samt ved nedbørshændelser.

Begrundelse

Miljøstyrelsen har på baggrund af ansøgningsmaterialet vurderet, at projektet ikke vil medføre en væsentlig indvirkning på miljøet, og derfor ikke kræver udarbejdelse af en miljøvurdering. Dette er uddybet og begrundet nedenfor.

Beskyttet natur

§3 Natur

Projektet er beliggende inden for et naturområde omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 idet projektområdet er en sø. Det omkringliggende moseareal er ligeledes beskyttet af §3. Projektet har til formål at gavne forholdene i søen for bilag IV ved udlægning af sten i søens afløb således, at vandstanden i søen hæves i de tørreste perioder.

Transporten af stenene vil foregå via lastbil og vil blive lagt ud med en dertilhørende kran. Der vil blive kørt langs skovvejene og da afløbet ligger tæt på vejen vil der ikke blive behov for at køre ind i naturen for at udlægge stenene idet de kan nås fra vejen med lastbilens kran.

Grundet projektets karakter vurderes det at projektet ikke vil medføre skyggevirkning på naturområdet. Ligeledes vurderes det at projektet ikke vil have nogen anden negativ påvirkning på søen eller omkringliggende §3 områder tilstand.

Samlet er det Miljøstyrelsens vurdering at projektet således ikke medføre negative tilstandsændringer i naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Natura 2000

Projektet er beliggende i Natura 2000 område nr. 186 Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne. Det er projektets hensigt at forbedre forholdene for udpegningsarterne. Dette vil ske som nævnt over ved udlægning af sten i søens afløb for således at hæve vandstanden. Der vil i en kort periode efter udlægningen være mindsket afløb til nedstrøms åer og naturtyper grundet hævnningen. Dette vil dog hurtigt normalisere igen efter ca. en uge afhængig af nedbør. Der vil ikke blive kørt i habitatnatur da arbejdet kan udføres fra de tilgængelige skovveje. Projektet vil ikke være i strid med eller til hinder for etableringen af reservater, naturparker eller lignende områder til beskyttelse af natur og biodiversitet.

På baggrund af projektets karakter uden væsentlige emissioner eller øvrige udledninger til- og gener for omgivelserne, vurdere Miljøstyrelsen, at projektet ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter vil påvirke Natura 2000-området og dets udpegningsgrundlag væsentligt, hvorved der ikke skal foretages en konsekvensvurdering af projektets virkninger på nævnte Natura 2000-område jf. habitatbekendtgørelsen³

Beskyttede arter

Bilag IV

Projektet har til formål at forbedre forholdene for målarterne bred vandkalv, lys skivevandkalv, stor kærguldsmed og grøn mosaikguldsmed. Arterne er fredet jf. bilag IV i habitatsdirektivet.

Bred vandkalv er i forbindelse med forundersøgelsen til LIFE Semiaquatic fundet på lokaliteten. Bred vandkalv findes i søer med rent vand der er klart eller brunt (humusfarvet). Det er især skovsøer men den kan også findes i andre våde naturtyper. Søen skal have en stor vandflade uden tæt vegetation og en vanddybde på mindst 1 meter på det dybeste sted. Trusler mod arten inkludere næringstilførsel og efterfølgende tilgroning af levesteder og tætte bestande af fisk og ænder der kan true larverne.

Det er Miljøstyrelsens vurdering at dette projekt ikke vil være til skade for områdets bestande af bilag IV arter idet der ikke vil blive udsat fisk, udledt forurenende stoffer eller tilført næring til søen. Projektet har til formål at hæve vandstanden og dette vurderes gavnligt for heri boende bilag IV arter.

Andre beskyttede arter

Ifølge Naturdata Miljøportalen er der i det omkringliggende moseområde registreret flere arter af orkidéer såsom Kødfarvet gøgeurt, Skov-hullæbe, Plettet gøgeurt og Ægbladet fliglæbe. Alle orkidéer er fredet jf. artsfredningsbekendtgørelsen bilag III. Der er ikke fundet yderlige arter omfattet af kategorierne: fredet, rødlistet, bilag II, IV og V. Projektet har til formål at forbedre forholdene for bl.a. Bred vandkalv. Disse vil ikke blive negativt berørt af projektet.

³ BEK nr. 1595 af 06/12/2018 Gældende om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Miljøstyrelsen har hverken kendskab til eller forventning om tilstedeværelse af yderligere bilag IV arter og/eller rødlistearter som vil kunne blive påvirket væsentligt. Projektet indebærer ikke ændring af jord- og stendiger, fældning af gamle træer eller nedrivning af ældre bygninger, som ville kunne fungere som yngle- eller rasteområde for flagermus, markfirben, padde eller øvrige bilag IV-arter. Ligeledes medfører projektet ikke andre væsentlige påvirkninger uden for projektområdet.

Der er en bestand af Rust-Vandaks i området registreret som habitatnaturtypen Tidvis våd eng i området sydvest for søen. Dette område vil ikke blive berørt i projektet og den ønskede stigning af vandstanden i søen vurderes ikke at påvirke arten negativt idet arten trives i søers mere lavvandede dele.

Projektet vurderes ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter at forurene, beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for dyrearter, eller ødelægge de plantearter, der er optaget på habitatdirektivets bilag IV

Støv, støj og vibrationer, lys, luft og lugt

Evt. gener vurderes at være af kortvarig karakter og vurderes ikke væsentlige for omkringboende, da projektet er af en kortvarig karakter og der er tale om udlægning af en mindre mængde sten i et vådområde der ligger fjernt fra bebyggelse.

Projektet vurderes ikke at genere lys, støv eller støjgener i drift eller anlægsfasen.

Projektet vurderes ikke at medføre væsentlige lugtgener for omkringboende, da der blot er tale om udlægning af sten og evt. lugtgener fra transport vil være meget lokalt og meget kortvarigt.

På baggrund af ovenstående vurderer Miljøstyrelsen at projektet samlet set ikke vil være til væsentlig gene for befolkningen i området, da det ikke vil medføre væsentlige påvirkninger fra støv, støj eller lys i hverken anlægs- eller driftsfasen.

Ressourcer og affald inklusivt spildevand

Projektet genererer ikke affald og/eller spildevand i anlægs- eller driftsfasen.

Bygge- og beskyttelseslinjer samt fredninger

Projektområdet er ikke omfattet af naturbeskyttelseslovens bygge- eller beskyttelseslinjer.

Projektet befinder sig uden for kystnærhedszonen og vil ikke have noget påvirkning herpå.

Nærmeste fredning er en fredning af en bøgebevoksning der er rig på elite træer, (lokalitets nr. 0118300), der ligger ca. 550 m syd for projektområdet. Projektet vurderes ikke at være i strid med fredningens formål eller i øvrigt påvirke bøgebevoksningen på baggrund af afstanden hertil og projektets karakter.

Det er Miljøstyrelsens vurdering at projektet ikke tilsidesætter for målet med fredningen eller i øvrigt påvirker det fredede område.

Overfladevand og grundvand

Projektets gennemførelse vil medføre en ca. 20 cm hævnings af søens afløb. Dette vil forårsage at vandstanden i søen stiger. Den nuværende vandstand i de tørreste perioder ligger på 1-2cm, hvorfor der om sommeren ikke vil være umiddelbart forskel på den vandmængde, der føres nedstrøms hverken før eller efter projektets udførelse. Der vil dog efter projektets udførsel være en kort periode med mindsket afløb fra søen i kraft af hævningsen. I de vådere perioder vil der stadig være til og afløb gennem søen samt ved nedbørshændelser. Således vil systemerne nedstrøms stadig modtage vand.

På det foreliggende grundlag er det således Miljøstyrelsens vurdering, at projektet ikke medfører risiko for at forringe den eksisterende tilstand eller forhindre målopfyldelse for målsatte overfladevandområder og grundvandsforekomster, jf. lov om vandplanlægning.

Jordforurening og drikkevandsinteresser

Der er ikke registreret kortlagte jordforureninger inden for projektområdet, der heller ikke er omfattet af kommunens områdeklassificering. Der vil desuden heller ikke blive gravet som del af projektet. Det vurderes derfor, at projektet ikke vil medføre mobilisering af jordforurening, der kan påvirke grundvandsforekomster negativt.

Arealer, landskab og oversvømmelsesrisici

Der foreligger ikke vedtaget lokalplan for området.

Projektområdet er en sø i naturområdet Almindingen og ligger ikke nær bebyggelse.

Bygherre har ikke oplyst, og Miljøstyrelsen har ikke kendskab til, historiske, kulturelle, arkæologiske eller geologiske landskabstræk inden for projektområdet, som kan blive væsentligt påvirket af projektet.

Kumulative påvirkninger

Det er Miljøstyrelsens vurdering at dette projekt ikke vil have nogen kumulative effekter i forbindelse med andre eventuelle projekter. Der er andre små projekter i almindingen dog er disse ikke hydrologisk forbundet med dette.

Miljøpåvirkning på tværs af landegrænser (Espoo)

Projektet vurderes ikke at have grænseoverskridende miljøpåvirkninger, idet det ikke forårsager emissioner til miljøet, den visuelle påvirkning er af stærk lokal karakter på baggrund af bygningens størrelse og højde.

Samlet vurdering

Projektet vurderes ikke at påvirke Natura 2000-områdernes udpegningsgrundlag eller bilag IV arter negativt. Projektet vil heller ikke påvirke rødlistede eller andre fredede arter negativt.

Der vurderes ikke at ske negative tilstandsændringer i omkringliggende naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 som følge af realisering af projektet. Der forventes ikke væsentlige gener for befolkningen i området i hverken anlægs- eller driftsfasen, ligesom projektet ikke generer emission eller udledning af stoffer til luften eller våde recipienter.

Det er derfor Miljøstyrelsens vurdering, at det anmeldte projekt ikke er omfattet af krav om miljøvurdering, da det ud fra det oplyste ikke vil kunne få en væsentlig indvirkning på miljøet.

Høring

Miljøstyrelsen har foretaget en høring af Bornholms Kommune og Bornholms Museum, hvis kommentarer er indarbejdet i afgørelsen. Bygherre er den eneste part.

Miljøstyrelsen har spurgt Bornholms kommune omkring kendskab §3, Bilag IV eller andre fredede arter samt omkring hvorvidt kommunen vurderer om projektet vil være til hindring for vandområdeplanens målsætninger. Til dette svarede Bornholms kommune:

§ 3:

Bornholms Regionskommune vurderer, at de ansøgte restaureringstiltag vil have en naturforbedrende effekt for søen. Skånsom rydning af dunhammer og pilebuske som beskrevet vil skru successionen tilbage og give mere lysåbent vandspejl til gavn for dyrelivet i søen. Hævning af afløbet med ca. 20 cm vil bevirke, at vandstanden i søen hæves, i hvert fald i våde perioder, og at mosen/engen ved søens sydvestlige ende i perioder kan blive mere våd. Det vurderes, at mere vand vil virke hæmmende på fremtidig tilgroning i området og vurderes derfor at medføre en positiv påvirkning på naturtypen. Der lægges herudover vægt på, at tiltagene udføres som led i en målrettet indsats for at forbedre levevilkårene for arter optaget på habitatdirektivets Bilag IV i Almindingen herunder Bred vandkalv, Lys skivevandkalv, Stor kærguldsmed og Grøn mosaikguldsmed samt Stor Vandsalamander. Heraf er bred vandkalv registreret i søen. Det vurderes på den baggrund, at der kan gives dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til de ansøgte tiltag.

Bilag IV:

Bilag IV-arter er arter optaget på habitatdirektivets Bilag IV. Arterne er særligt strengt beskyttede. Bilag IV-arter, som forekommer på Bornholm, er bl.a. arter af flagermus, paddearterne løvfrø, springfrø, strandtudse, grønbroget tudse og stor vandsalamander, arter af vandkalve og guldsmede samt markfirben. Der er i Rappekær registreret Bilag IV-arten bred vandkalv. Søen kan endvidere udgøre et potentielt levested for andre Bilag IV-arter som guldsmede og padder, og området kan potentielt udgøre et leve- eller fødesøgningsområde for flagermus. Tiltagene i Rappekær vurderes at kunne bidrage positivt til arternes ynglemuligheder i området. På baggrund af ovenstående vurderer Bornholms

Regionskommune, at restaureringstiltagene i søen ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for Bilag IV-arter men potentielt vil kunne gavne Bilag IV-arter.

Natura 2000:

Arealet er beliggende i Natura 2000-område nr. 186 Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne. Området sydvest for selve søen er registreret som habitatnaturtype 6410 Tidvis våd eng. Skånsom rydning af dunhammer og pilebuske vurderes at gavne naturtypen. Det vurderes endvidere, at hævnning af søens afløb vil give en mere naturligt fluktuerende vandstand i området, som vil virke hæmmende på fremtidig tilgroning og medføre en positiv påvirkning på naturtypen.

Af arterne på udpegningsgrundlaget er bred vandkalv registreret i søen. Rappekær er herudover ikke kortlagt som potentielt levested for arter på udpegningsgrundlaget. De ansøgte tiltag vurderes at kunne forbedre søens potentiale som levested for bred vandkalv og eventuelle andre arter på udpegningsgrundlaget.

Der er ikke kortlagt potentielle levesteder for fugle på udpegningsgrundlaget i Rappekær. Det vurderes, at tiltagene i Rappekær ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af fugle i området, idet arbejdet udføres uden for fuglenes yngletid, og idet tiltagene vurderes at være til gavn for søens naturtilstand.

Dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til de ansøgte tiltag skønnes derfor ikke at indebære en forringelse af naturtyper eller levesteder for arter eller at medføre betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for.

Sammenfattende vurdering

Det vurderes sammenfattende, at restaureringstiltagene har et naturforbedrende sigte, og at projektet kan gennemføres uden en væsentlig negativ påvirkning på naturtilstanden i området. Det vurderes på den baggrund, at der kan gives dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til det ansøgte som beskrevet.

Herudover spørger Miljøstyrelsen til kommunes kendskab til rød- og gullistede arter. Bornholms Regionskommune har ikke yderligere kendskab til dette, end hvad der kan søges frem på Danmarks Miljøportals Naturdata og 'Naturbasen'. Kommunen kan ved søgning i 'Naturbasen' se, at der er registreret den rødlistede planteart Rust-Vandaks i området registreret som habitatnaturtypen 'Tidvis våd eng' i området sydvest for søen.

Bornholms Regionskommune er opmærksom på, at projektområdet ligger i et udpeget nationalt geologisk interesseområde. Det ansøgte vurderes ikke at have betydning i forhold til de geologiske interesser i området og den konkrete nationale udpegnings.

Offentliggørelse

Miljøstyrelsens afgørelse offentliggøres udelukkende digitalt. Materialet kan tilgås på Miljøstyrelsens hjemmeside www.mst.dk. Offentliggørelsen finder sted den 25. juni 2021.

Offentligheden har adgang til sagens øvrige oplysninger med de begrænsninger, der følger af lovgivningen.

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål af enhver med retlig interesse i sagens udfald samt af landsdækkende foreninger og organisationer, der som formål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og har vedtægter eller love, som dokumenterer deres formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer, jf. miljøvurderingslovens § 50.

Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.naevneneshus.dk/. Klageportalen ligger også på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk.

Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr, på 900 kr. for private og 1800 kr. for virksomheder og organisationer. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Du kan læse mere om gebyrordningen og klage på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside (<https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenavnet/vejledning/>).

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der ikke modtages gennem Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Miljøstyrelsen, som videresender anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, der træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget senest fire uger efter offentliggørelsen af afgørelsen dvs. den 23. juli 2021.

Betingelser mens en klage behandles

Klage over afgørelsen har ikke opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer noget andet. Det betyder, at du kan handle efter Miljøstyrelsens afgørelse. Udnytter du afgørelsen, indebærer dette ingen begrænsning i klagenævnets mulighed for at ændre eller ophæve afgørelsen. Hvis nævnet tillægger en klage opsættende virkning, skal du afvente nævnets afgørelse før det anmeldte projekt kan gennemføres, og nævnet kan i den forbindelse påbyde påbegyndte bygge- og anlægsarbejder standset.”

Miljøstyrelsens afgørelse kan indbringes for domstolene inden 6 måneder fra afgørelsens offentlige bekendtgørelse.

Kopi til:

Bornholms Kommune

Bornholms Museum

Bilag:

Bilag 1: Ansøgning

Bilag 2: Kortbilag